

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
<i>BLK4 (Stilistika, normos teorija ir praktika)</i>	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Prof. dr. Irena Smetonienė Kitas (-i): asist. dr. Erika Jasionytė-Mikučionienė	Filologijos fakultetas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
BA	Privalomas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	5 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: <i>Išklausti fonetikos, leksikologijos, morfologijos, sintaksės kursai</i>	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	64	71

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
<p>Analitinis ir kritinis mąstymas: gebėjimas analizuoti, įžvelgti sąsajas ir vertinti informaciją (reiškinius, dalykus, žmonių poelgius ir kt.). Valstybinės ir užsienio kalbų mokėjimas: gebėjimas bendrauti valstybine kalba dalykinėse situacijose ir kita užsienio kalba.</p> <p>Esminės kalbotyros žinios ir gebėjimai: kalbos kaip reiškinio ir kalbotyros kaip mokslo disciplinos suvokimas. Lietuvių kalbos sistemos supratimas ir analizė įvairias lygmenimis.</p> <p>Lietuvių kalbos vartojimo gebėjimai.</p>		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai

<p>1. Gebės analizuoti reiškinius, išvelgti sudėtinės dalis ir ryšius tarp jų.</p>	<p>Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, pranešimų skaitymas; tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas</p> <p>Savarankiškas tiriamasis darbas</p>	<p>Dalyką sudaro dvi dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>)</p> <p>Pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas - dviejų pažymių vidurkis.</p>
<p>2. Gebės laisvai ir taisyklingai raštu bei žodžiu bendrauti valstybine kalba įvairiose dalykinėse situacijose su įvairiomis auditorijomis.</p>	<p>Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, pranešimų skaitymas; tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas</p> <p>Savarankiškas tiriamasis darbas</p>	<p>Dalyką sudaro dvi dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>)</p> <p>Pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas - dviejų pažymių vidurkis.</p>
<p>3. Žinos, supras ir gebės tinkamai vartoti bei aiškinti pagrindines kalbotyros sąvokas ir terminus.</p>	<p>Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, pranešimų skaitymas; tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas</p> <p>Savarankiškas tiriamasis darbas</p>	<p>Dalyką sudaro dvi dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>)</p> <p>Pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas - dviejų pažymių vidurkis.</p>
<p>4. Įgis žinių apie pagrindines kalbotyros kryptis (šakas) ir metodus.</p>	<p>Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, pranešimų skaitymas; tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas</p> <p>Savarankiškas tiriamasis darbas</p>	<p>Dalyką sudaro dvi dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>)</p> <p>Pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas - dviejų pažymių vidurkis.</p>
<p>5. Įgis žinių apie lietuvių kalbos sistemą.</p>	<p>Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, pranešimų skaitymas; tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas</p> <p>Savarankiškas tiriamasis darbas</p>	<p>Dalyką sudaro dvi dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>)</p> <p>Pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas - dviejų pažymių vidurkis.</p>
<p>6. Gebės aprašyti, analizuoti, aiškinti lietuvių kalbos reiškinius įvairiais požiūriais (fonetiniu, gramatiniu, leksikologiniu, stilistiniu ir kt.), vartodami tinkamą terminiją ir taikydami tinkamus metodus.</p>	<p>Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, pranešimų skaitymas; tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas</p> <p>Savarankiškas tiriamasis darbas</p>	<p>Dalyką sudaro dvi dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>)</p> <p>Pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas - dviejų pažymių vidurkis.</p>
<p>7. Gebės efektyviai žodžiu ir raštu bendrauti taisyklinga lietuvių kalba įvairiose situacijose, pasirinkdami tinkamas kalbos priemones, stilių ir t.t. priklausomai nuo komunikacinės intencijos ir adresato.</p>	<p>Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, pranešimų skaitymas; tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas</p> <p>Savarankiškas tiriamasis darbas</p>	<p>Dalyką sudaro dvi dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>)</p> <p>Pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas - dviejų pažymių vidurkis.</p>

8. Gebės kurti (ir redaguoti) įvairių žanrų ir stilių tekstus lietuvių kalba, pasirinkdami tinkamas kalbos priemones, stilių ir t.t. priklausomai nuo komunikacinės intencijos ir adresato.	Interaktyvios paskaitos Seminarai: teorinės diskusijos, pranešimų skaitymas; tiriamųjų užduočių pristatymas ir aptarimas Savarankiškas tiriamasis darbas	Dalyką sudaro dvi dalys, kurių kiekvienos žinios ir gebėjimai vertinami atskirai 10 balų sistema. (žr. toliau lentelę <i>Vertinimo strategija</i>) Pabaigoje rašomas vienas bendras vertinimas - dviejų pažymių vidurkis.
---	--	---

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Pa sk ait os	Ko ns ult aci jos	Se mi nar ai	Pr aty bo s	La bo rat ori nia i dar bai	Pr akt ika	Vi sas ko nt ak tin is da rb as	Sa va ra nk iš ka s da rb as
1. Stiliaus ir stilistikos samprata. Stilistikos ištakos ir šiuolaikinės kryptys. Šnekos aktas, jo veiksniai ir stilius. Stilistinės reikšmės. Gero stiliaus reikalavimai. Stilistikos ir retorikos santykis.!!	2		2				2	Teorinės literatūros studijavimas: - Koženiauskienė R. (2001) Retorika. Iškalbos stilistika. Vilnius: MELI. 179-205, 349-372 p. Župerka K. (2012) Stilistika. Šiauliai: ŠU leidykla. 5-27; 102-111 p. Nedidelės apimties tiriamojo pobūdžio užduotys.
2. Funkcinio stiliaus sąvoka. Funkcinių stilių sistema. Funkcinių stilių normos. Stilių sąveika. Stiliaus trūkumai.	2		2				2	Teorinės literatūros studijavimas: Župerka K. (2012) Stilistika. Šiauliai: ŠU leidykla. 78- 100 p. Nedidelės apimties tiriamosios užduotys.
3. Stiliaus priemonės. Kalbos priemonių konkurencija. Variantai. Sinonimai: leksiniai, darybiniai, morfologiniai, sintaksiniai. Leksinių sinonimų ir metaforų bei perifrazių santykis. Antonimai. Kontrasto kūrimo stiliaus priemonės: antitezė, korekcija, antifrazė, antimetabolė, katachrezė, sinestezija, paradoksas, oksimoronas, ironija.	2		2				3	Teorinės literatūros studijavimas: - Koženiauskienė R. (2005) Juridinė retorika. Vilnius: TIC. 279-305. - Župerka K. (2012) Stilistika. Šiauliai: ŠU leidykla. 28-57. - Koženiauskienė R. (2013). Retorinė ir stilistinė publicistinių tekstų analizė. Vilnius: VU leidykla. 139-150. Nedidelės apimties tiriamosios užduotys.

<p>4. Frazeologizmo samprata ir stilistinė vertė. Uzualioji ir okazinė frazeologija. Frazeologijos atnaujinimas kaip stilistinė priemonė. Galimi frazeologijos modifikavimo būdai. Intertekstualumo samprata. Frazeologija kaip stilistinė intertekstualumo forma.</p>	2							<p>2</p> <p>Teorinės literatūros studijavimas: - Koženiauskienė R. (2013). Retorinė ir stilistinė publicistinių tekstų analizė. Vilnius: VU leidykla. 60-61; 72-76; 168-170. - Koženiauskienė R. (2005) Juridinė retorika. Vilnius: TIC. 291-293, 250- 263 p. - Župerka K. (2012) Stilistika. Šiauliai: ŠU leidykla. 34-35 p.</p> <p>Nedidelės apimties tiriamosios užduotys.</p>
<p>5. Stiliaus figūros, jų sistema. Mikrofigūros ir makrofigūros. Leksinės semantinės figūros. Tropo samprata. Palyginimas. Metafora ir jos grupė. Metonimija ir jos grupė. Kitos semantinės figūros.</p>	4		4					<p>3</p> <p>Teorinės literatūros studijavimas: - Koženiauskienė R. (2013). Retorinė ir stilistinė publicistinių tekstų analizė. Vilnius: VU leidykla. 151-179.</p> <p>- Koženiauskienė R. (2001) Retorika. Iškalbos stilistika. Vilnius: MELI. 205-251 psl. - Koženiauskienė R. (2005) Juridinė retorika. Vilnius: TIC. 307-320 p. - Župerka K. (2012) Lietuvių kalbos stilistika. Šiauliai: ŠU leidykla. 57-69, 76-78 p.</p> <p>Nedidelės apimties tiriamosios užduotys.</p>
<p>6. Sintaksinės figūros ir jų rūšys: plėtojimo, trumpinimo, komponavimo figūros. Konstrukcinės ir destruktinės figūros. Minties figūros: retorinis klausimas ir jo tipai, retorinis kreipinys, retorinis sušukimas.</p>	4		4					<p>3</p> <p>Teorinės literatūros studijavimas: - Koženiauskienė R. (2013). Retorinė ir stilistinė publicistinių tekstų analizė. Vilnius: VU leidykla. 118-150.</p> <p>- Koženiauskienė R. (2001) Retorika. Iškalbos stilistika. Vilnius: MELI. 251-349 p. - Koženiauskienė R. (2005) Juridinė retorika. Vilnius: TIC. 323-347 p.</p> <p>- Župerka K. (2012) Lietuvių kalbos stilistika. Šiauliai: ŠU leidykla. 69-76 p.</p> <p>Analizės užduotys.</p>

7. Normos ir kultūros santykis, objektas, santykis su kitais mokslais, ypač stilistika ir retorika. Pagrindinės sąvokos ir terminai.	4						4	<p>Teorinės literatūros studijavimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cizikaitė D. (2002) Anglų kalbos terminai common language, national language, literary language, King`s language, Standard language ir jų lietuviški atitikmenys. - Archivum Lithuanicum (4), 273 - 282 p. - Smetonienė I., Smetona A., Valotka A. (2016) Dėl standartinės kalbos termino. Lietuvių kalba Nr. 10 https://doi.org/10.15388/Lietkalb.2016.10.9927
8. Bendrinių kalbų formavimasis Europoje ir Lietuvoje. Panašumai ir skirtumai. Bendrinių kalbų kūrimo principai ir tikslai.	4						6	<p>Teorinės literatūros studijavimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Subačius G. (2004) Standartinių (bendrinių) kalbų istorijos chronologija. - Metmenys (84), 97-115 - Jonikas P. (1987) Lietuvių kalba ir tauta amžių būvyje. Visuomeniniai lietuvių kalbos istorijos bruožai, Čikaga, 49-352 p.
9. Kalbos politika ir norma: norminimas, kodifikavimas, standartizavimas, specialieji įstatymai ir kiti kalbos reglamentavimo būdai Europoje ir Lietuvoje. Norminamosios institucijos Europoje ir Lietuvoje. Pagrindiniai kalbos politikos dokumentai.	4						2	<p>Teorinės literatūros studijavimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Smetonienė I. (2005) Lietuvių kalbos politika Europos kalbų politikos kontekste. - Kalbos kultūra (78), 23-32 p.
10. Kalbos normos teorijos, normų nustatymas ir pagrindimas. Kodifikavimo principai ir kriterijai. Kalbos klaidų šaltiniai, klaidų pobūdis, klasifikavimas.	4						8	<p>Teorinės literatūros studijavimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miliūnaitė R. (2009) Dabartinės lietuvių kalbos vartosenos variantai, LKI - Miliūnaitė R. (2010) Kalbos prestižas ir jo planavimas. - Kalbos kultūra (83), 231-257 p. - Pupkis A. (2005) Kalbos kultūros studijos Gimtasis žodis, 151-186 p.
11. Tarties normą reglamentuojantys nutarimai, pagrindiniai tarties reikalavimai.			2				4	<p>1997-12-18 VLKK nutarimas Nr. 68 Nedidelės apimties užduotys tarčiai patikrinti</p>
12. Leksikos klaidų rūšys, senosios ir naujosios svetimybės, semantizmai, vertalai, hibridai.			4				4	<p>Pateiktų tekstų nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas, motyvacija.</p>

13. Neteiktinos priesagos, priešdėliai, dūriniai, galūnių vediniai, giminės, skaičiaus, įvardžiutinės formos.			4					4	Pateiktų tekstų nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas, motyvacija.
14. Pagrindinės linksnių reikšmės, neteiktini vartosenos atvejai.			2					4	Pateiktų sakinių nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas, motyvacija.
15. Pagrindinės prielinksnių reikšmės, neteiktini vartosenos atvejai.			2					4	Pateiktų sakinių nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas, motyvacija.
16. Neteiktinos konstrukcijos, sakinių jungimo būdai.			2					4	Pateiktų sakinių nagrinėjimas, vertinimas, klaidų taisymas, motyvacija.
17. Savarankiškas žinių sisteminimas ir ruošimasis egzaminui.								10	
Iš viso	32		32					71	

Vertinimo strategija	Svoris procentais	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Teksto lingvistika			
Dalyvavimas seminaruose	10	Seminarų metu	<ul style="list-style-type: none"> Tinkamai atikus du trečdalius ir daugiau užduočių - 2 balai; Tinkamai atlikus mažiau nei du trečdalius užduočių - 1 balas.
Stilistika			
Vertinama: - 2 balais darbas seminarų metu, užduočių atlikimas; - 8 balais atsiskaitomasis rašto darbas.			
Darbas seminarų metu, atsiskaitomosios užduotys	10	Seminarų metu	<ul style="list-style-type: none"> Tinkamai atikus du trečdalius ir daugiau užduočių - 2 balai; Tinkamai atlikus mažiau nei du trečdalius užduočių - 1 balas.

Rašto darbas - stilistinė pasirinkto teksto analizė pagal pateiktą planą. Planas: 1. Kas yra pasirinkto teksto adresantas, kaip jis atsiskleidžia tekste, koks jo santykis su adresatu, kokios kalbos priemonės rodo tą santykį? Pateikite pavyzdžių. 2. Kas yra teksto adresatas, kaip kalbinės raiškos priemonėmis prie jo prisitaikoma tekste. Pateikite pavyzdžių. 3. Kokios kalbos funkcijos realizuojamos tekste. Kas tai rodo? Pateikite pavyzdžių. 4. Išanalizuokite teksto stilistinės raiškos ypatybes: įvertinkite tekstą sinonimų, antonimų, frazeologijos, palyginimų, metaforų, metonimijų, sintaksinių figūrų, minties figūrų požiūriu. Pateikite po keletą pavyzdžių, juos aptarkite. 5. Įvertinkite, ar teksto turinys ir raiška visiškai atitinka vienas kitą? Apimtis apie 2000 žodžių.	20	Dalyko pabaiga	8 - išsamiai atsakyta į visus klausimus, teorija tinkamai siejama su praktine analize. 7 - gana išsamiai atsakyta į visus klausimus, teorija siejama su praktine analize, tačiau esama kelių apsirikimų. 6 - glaustai atsakyta į visus klausimus, teorija siejama su praktine analize, tačiau esama apsirikimų. 5 - glaustai atsakyta į visus klausimus, analizė atlikta, bet kai kurie aspektai nepakankamai išplėtoti: nepakankamai aptarta teorija arba nepakanka pavyzdžių, esama apsirikimų. 4 - atsakyta ne į visus klausimus, teorija silpnai siejama su bandymais analizuoti, nemažai apsirikimų. 3 - menkai atsakyta į klausimus, teorija fragmentiškai referuota, bet nesiejama su analize arba nėra aptarta, nėra analizuojama, tik pateikiama pavienių pavyzdžių. 2, 1 - darbas atliktas ne pagal reikalavimus arba neatliktas.
Normos teorija ir praktika			
Kontrolinis darbas	10	Po leksikos, žodžių darybos ir morfologijos seminarų	10 balų - 100% ištaisytų klaidų, mažesni balai kinta kas 10%
Kontrolinis darbas	10	Po sintaksės seminarų	10 balų - 100% ištaisytų klaidų, mažesni balai kinta kas 10%
Egzaminas	30	Semestro arba dalyko pabaiga	Egzaminą sudaro vienas klausimas iš teorinės dalies (paskaitų). 10 (puikiai). Puikios, išskirtinės žinios ir gebėjimai. Teisingai atsakyta į 95-100 proc. klausimų. 9 (labai gerai). Tvirtos, geros žinios ir gebėjimai. Teisingai atsakyta į 85-94 proc. klausimų. 8 (gerai). Geresnės nei vidutinės žinios ir gebėjimai. Teisingai atsakyta į 75-84 proc. klausimų. 7 (vidutiniškai). Vidutinės žinios ir gebėjimai, yra neesminių klaidų. Teisingai atsakyta į 65-74 proc. klausimų. 6 (patenkinamai). Žinios ir gebėjimai blogesni nei vidutiniai, yra klaidų. Teisingai atsakyta į 55-64 proc. klausimų. 5 (silpnai). Žinios ir gebėjimai tenkina minimalius reikalavimus. Teisingai atsakyta į 51-54 proc. klausimų. 4, 3, 2, 1. Netenkinami minimalūs reikalavimai.

Privaloma literatūra					
Nr.	Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio nr. ar tomas	Leidimo vieta: leidykla ar nuoroda

9.	D. Cidzikaitė	2002	Anglų kalbos terminai common language, national language, literary language, King`s language, Standard language ir jų lietuviški atitikmenys	A r c h i v u m Lithuanicum (4)	Vilnius: LKI leidykla
10.	A. Pupkis	2005	Kalbos kultūros studijos		Vilnius: LKI leidykla
11.	I. Smetonienė	2005	Lietuvių kalbos politika Europos kalbų politikos kontekste	Kalbos kultūra (78)	Vilnius: LKI leidykla
12.	I. Smetonienė, A. Smetona, A. Valotka	2016	Dėl standartinės kalbos termino	Lietuvių kalba (10)	Vilnius
13.	R. Miliūnaitė	2009	Dabartinės lietuvių kalbos vartosenos variantai		Vilnius: LKI leidykla
14.	R. Miliūnaitė	2010	Kalbos prestižas ir jo planavimas	Kalbos kultūra (83)	Vilnius: LKI leidykla
15.	R. Koženiauskienė	2001	Retorika. Iškalbos stilistika		Vilnius: MELI.
16.	R. Koženiauskienė	2005	Juridinė retorika		Vilnius: TIC
17.	R. Koženiauskienė	2013	Retorinė ir stilistinė publicistinių tekstų analizė.		Vilnius: VU leidykla.
18.	R. Koženiauskienė	2013	Iškalbos praktika		Vilnius: VU leidykla.
19.	K. Župerka	1997	Lietuvių kalbos stilistika		Šiauliai: ŠU leidykla
20.	K. Župerka	2001	Stilistika		Šiauliai: ŠU leidykla
21.	K. Župerka	2012	Stilistika		Šiauliai: ŠU leidykla

Papildoma literatūra

Nr.	Autorius	L e i d i m o metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio nr. ar tomas	Leidimo vieta: leidykla ar nuoroda
	P. Jonikas	1987	Lietuvių kalba ir tauta amžių būvyje. Visuomeniniai lietuvių kalbos istorijos bruožai		Čikaga
	J. Klimavičius	2002	Lietuvių kalbos ribos ir beribiškumas, sistema, norma ir kodifikacija	Terminologija (9)	Vilnius: LKI leidykla
	G. Subačius	2004	Standartinių (bendrinių) kalbų istorijos chronologija	Metmenys	Čikaga
	J. Pikčilingis	1971	Lietuvių kalbos stilistika. I dalis.		Vilnius
	J. Pikčilingis	1975	Lietuvių kalbos stilistika. II dalis.		Vilnius
	A. Bitinienė	1997	Funkciniai stiliai: sakinio ilgis ir struktūra		Vilnius
	A. Bitinienė	2007	Publicistinis stilius		Vilnius
	K. Župerka	2008	Reklamos tekstas: pragmatika, stilius, kalba		Šiauliai: ŠU leidykla

Aprašą parengė	Parašas	Patvirtino studijų programos komitetas	Parašas	Data
Irena Smetonienė		<i>Komiteto pirmininko vardas, pavardė Brigita Speičytė</i>		2018-01-30

